

Vydávání a podpora romských autorů v Krajské vědecké knihovně v Liberci

Autor: Kateřina Šidlofová

Číslo: roč. 6, č. 4/2020

Rubrika: K tématu

Klíčová slova:

Kateřina Šidlofová, Krajská vědecká knihovna v Liberci

Liberecká knihovna se v rámci své publikační činnosti věnuje příležitostně i vydávání knih romských autorů a jejich podpoře. Vše začalo v roce 2003, kdy v knihovně vznikl cyklus pořadů pro veřejnost nazvaný *Prolínání kultur*, jehož prostřednictvím jsme se ve spolupráci s dalšími organizacemi a spolky pokusili představit a přiblížit české veřejnosti různé národnostní komunity, jež u nás žijí.

V tomto projektu, který trval až do roku 2008, se nám postupně podařilo realizovat několik pořadů a aktivit zaměřených na podporu romské kultury a literatury a navázat trvalá přátelství a dobrou spolupráci s několika romskými autory a různými organizacemi. Na následujících řádcích bychom Vám je rádi jednotlivě představili v chronologickém pořadí.

V roce 2004 se nám díky podpoře Libereckého kraje i města a dalších sponzorů podařilo vydat dvojjazyčnou česko-romskou knihu pohádek libereckého autora Ludvíka Středy s ilustracemi taktéž libereckého výtvarníka Ivana Antoše. Překlad pohádek do romštiny pořídil pan Emil Cina, romský spisovatel a básník, jenž se velmi neúnavně snažil o propagaci romského jazyka a literatury mimo jiné i přímo mezi dětmi ve školách. Vydání této knížky, která nese název *Duhový most*, bylo naším příspěvkem k integraci romských spoluobčanů a podpoře romského čtenářství. Kniha byla pokřtěna a představena veřejnosti na Veletřu dětské knihy v Liberci v roce 2004 za účasti mnoha žáků a učitelů.

V roce 2007 se v rámci cyklu *Prolínání kultur* uskutečnilo v naší knihovně autorské čtení romské spisovatelky Eriky Olahové, jež zde četla ukázky především ze své knihy hororů *Nechci se vrátit mezi mrtvé*, kterou vydalo pražské nakladatelství Triáda v roce 2004.

Následně v roce 2008 se náš cyklus *Prolínání kultur* završil publikačním projektem, který svým

Copyright IMPULSY © 2015, ISSN 2336-727X

Časopis vydává Knihovna Jiřího Mahena v Brně, Knihovna pro děti a mládež - Centrum dětského čtenářství.

potenciálem uvedl mnohé další aktivity do chodu, a to nejen naše, ale i dalších subjektů. Bylo to vydání útlé knížky autobiografických vzpomínek tehdy ještě zcela neznámé začínající romské autorky paní Ireny Eliášové. *Naše osada*, jak se knížka jmenuje, je vyprávěním malé romské holčičky, která veselými dětskýma očima pozoruje svět dospělých a život v chudé romské osadě na východním Slovensku. Knížka s podtitulem *Smutné, veselé i tajemné příběhy Romů* získala velké uznání i pozornost veřejnosti a z autorky Ireny Eliášové se stala oceňovaná a vyhledávaná spisovatelka. Vydání knížky bylo možné díky podpoře města Liberec a Ministerstva kultury ČR.

Samotný text knihy se stal základem pro různé navazující aktivity. Např. jako ilustrace byly v knize použity obrázky žáků ze ZŠ praktické a speciální v Orlí ulici v Liberci, jež byly inspirovány její četbou. Kniha byla pokřtěna během slavnostního autorského večera v liberecké knihovně a následně distribuována do knihoven v kraji i v ČR. V knihovnách a školách na různých místech v republice se poté uskutečnila mnohá autorská čtení a besedy s I. Eliášovou.

Po úspěchu své prvotiny se Irena Eliášová stala členkou Kruhu autorů Liberecka (KAL) a pravidelně publikovala své texty v Kalmanachu (almanach kruhu) a na stránkách Světliku (časopis Svět libereckých knihoven). Od roku 2008 je členkou Obce spisovatelů. Také dále velmi intenzivně rozvíjí svou spisovatelskou a publikační činnost. Přispěla do několika sborníků a časopisů, 8 let byla redaktorkou časopisu Kereka a měla také svůj vlastní sloupek v Libereckém deníku. Nedávno se stala členkou nově založeného Klubu romských spisovatelů Paramisara.

V roce 2016 se Irena Eliášová stala jednou z „knih“ Živé knihovny. V tomto projektu si s ní v prostorách naší knihovny mohli žáci i studenti popovídat o tom, jaké je to být příslušníkem minority. Stala se také jedním z protagonistů putovní výstavy Tady jsme doma, kterou připravilo Komunitní středisko Kontakt s podporou města Liberec a která byla k vidění v naší knihovně. Tato výstava představila veřejnosti život menšin v Libereckém kraji prostřednictvím konkrétních osobností a jejich osudů.

Mezitím se však naše krajská knihovna věnovala i jiným projektům. Již v roce 2013 se nám podařilo, opět s podporou města a dalších subjektů, vydat text jiné romské autorky, útlou knížku *Oni a my* paní Heleny Patyiové. Jde o autobiografickou zповěď romské ženy žijící ve smíšeném manželství, která se potýká nejen s problémy vzniklé z života v majoritní společnosti, ale i s předsudky ve vlastní rodině a komunitě. Tato kniha byla opět pokřtěna a představena veřejnosti v liberecké knihovně a dále distribuována do knihoven v Libereckém kraji.

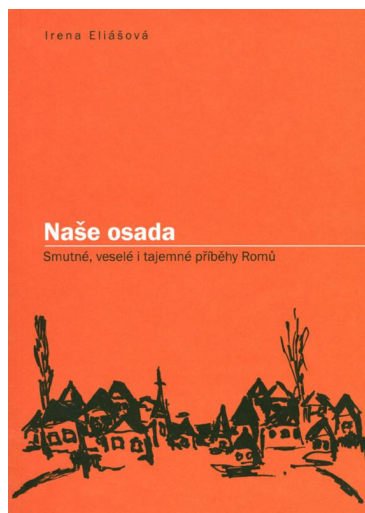

Spolupráci s paní Irenou Eliášovou se nám podařilo prohloubit v roce 2015, kdy knihovna vydala její další text – dětskou knížku *Chci se vrátit do pohádky*, a to opět díky podpoře MKČR a SM Liberec. V loňském roce 2019 byla ukázka z nového románu paní Eliášové *Oheň přestal plápolat* zařazena do reprezentativního sborníku *Krajina našich slov 2019*. Tento dvojjazyčný almanach představuje veřejnosti české a německé autory našeho příhraničního regionu a vydal ho jako svou poslední publikaci loučící se původní Kruh autorů Liberecka.

Ze svého nového románu *Oheň přestal plápolat*, který vydalo v roce 2019 Centrum Lampa v Mimoni, četla Irena Eliášová úryvky v naší knihovně v listopadu 2019 u příležitosti oslav Dne romského jazyka. První ukázky z tohoto textu však představila čtenářům již v roce 2017 na mezinárodním romském festivalu Khamoro.

Paní Irena Eliášová je stále veřejně aktivní a nadále spolupracuje s různými romskými a proromskými organizacemi a iniciativami a je ochotná účastnit se autorských čtení a besed. Její publikace vydané naší knihovnou jsou ještě k dostání, je možné si o ně případně požádat na adrese naší knihovny. Publikace *Naše osada* vyšla již ve druhém vydání a stále je využívána ve školách, naposledy si množství výtisků vyžádala pražská Nová škola, o. p. s., která s nimi pracuje při výuce romských dětí.

ŠIDLOFOVÁ, Kateřina. Vydávání a podpora romských autorů v Krajské vědecké knihovně v Liberci. *Impulsy: Inspirace, náměty a trendy dětského čtenářství* [online]. 2020, roč. 6, č. 4 [cit. 2020-10-07].

Dostupný z WWW: impulsy.kjm.cz/impulsy-clanek/vydavani-a-podpora-romskych-autoru. ISSN 2336-727X.